

C-650/23. sz. [Hembesler]ⁱ ügy**Előzetes döntéshozatal iránti kérelem****A benyújtás napja:**

2023. október 31.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Landesgericht Korneuburg (Ausztria)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. augusztus 22.

Fellebbező (az elsőfokú eljárás alperese):

E EAD

Ellenérdekű fél (az elsőfokú eljárás felperese):

DW

OSZTRÁK KÖZTÁRSASÁGLANDESGERICHT KORNEUBURG (KORNEUBURGI REGIONÁLIS
BÍRÓSÁG, AUSZTRIA)**VÉGZÉS**

A fellebbviteli bíróságként eljáró Landesgericht Korneuburg (korneuburgi regionális bíróság, Ausztria) a **D***** W******* [omissis] felperes és az **E***** EAD** [omissis] alperes között, **400 euró** [omissis] megfizetése iránti perében az alperes által a Bezirksgericht Schwechat (schwechati kerületi bíróság, Ausztria) 2023. 03. 27-i, 1 C 253/20x-48. sz. ítéletével szemben benyújtott fellebbezés tárgyában folyamatban lévő ügyben, nem nyilvános ülésen meghozta a következő végzést:

[I] A bíróság az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

ⁱ A jelen ügy neve fiktív. Az nem egyezik az eljárásban részt vevő egyetlen fél valódi nevével sem.

„Úgy kell-e értelmezni a visszautasított beszállás és légijáratok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: a légi utasok jogairól szóló rendelet) 7. cikkének (1) bekezdését, 4. cikkének (3) bekezdését és 2. cikkének j) pontját, hogy az üzemeltető légifuvarozónak kártalanítást kell nyújtania az utasnak, ha az utas egy utazásszervezőnél megerősített helyfoglalással rendelkezik egy oda-vissza útra egy utazási csomag keretében; ez az utazásszervező a tervezett visszautat megelőző napon tájékoztatta az utast arról, hogy a repülési terv megváltozott a járatszám, a repülési idő és a végső célállomás változása miatt; az utas ezért nem jelentkezett beszállásra az eredetileg lefoglalt járatra a rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében meghatározott feltételek mellett; az eredetileg lefoglalt járat valójában mégis menetrend szerint közlekedik; és a légifuvarozó el is szállította volna az utast, ha az utas a rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében meghatározott feltételek mellett beszállásra jelentkezett volna.”

[II.] A bíróság az eljárást az Európai Unió Bírósága előzetes döntésének beérkezéséig felfüggeszti.

INDOKOLÁS:

Tényállás:

A felperes a T**** GmbH utazásszervezőnél foglalt egy utazási csomagot, amely többek között magában foglalta a Heraklionból (HER; Görögország) Linzbe (LNZ; Ausztria) szóló visszautat. Az utazásszervező elküldte az utasnak a BUC 8739 / H6 8739 járatszámú, az alperes által 2019. szeptember 29-én Heraklionból Linzbe közlekedő (visszaútra vonatkozó, 18:00 órai indulási és 20:00 órai érkezési idővel közlekedő) járatra szóló foglalást visszaigazololó nyugtát.

2019. szeptember 28-án az utas értesítést kapott az utazásszervezőtől arról, hogy a visszaút repülési terve megváltozott, és az indulás Heraklionból nem az utazási tájékoztató dokumentumokban feltüntetett módon történik, hanem az A3 7327 járatszámú járatral, amely 2019. szeptember 29-én 23 óra 30 perckor indul, végső célállomása pedig Bécs-Schwechat (VIE; Ausztria). Semmi nem utal arra, hogy ezen értesítés oka az üzemeltető légifuvarozó által tanúsított bármilyen magatartás lett volna.

Az alperes egy chartervállalkozás, és mint ilyen, nem önállóan végzi a járatfoglalásokat; IATA-tag. Körülbelül 24 órával az indulás előtt kapott egy utaslistát az összes szállítandó utas családi és utónevével; az utazásszervező nem bocsátott további elérhetőségeket a rendelkezésére. A felperes neve nem szerepelt

ezen az utaslistán. Az alperes a BUC 8739 / H6 8739 járatszámú járatot 2019. szeptember 29-én lényegében a menetrendnek megfelelően közlekedtette.

Az utazásszervező 2019. szeptember 28-án kelt értesítése alapján az utas nem jelent meg a következő napon a BUC 8739 / H6 8739 járatszámú járatra történő utasfelvételen. Amennyiben időben megjelent volna a beszállásra, és bemutatta volna a foglalása igazolását, az alperes a fentiek ellenére elszállította volna a szóban forgó járatral.

A repülőút Heraklion és Linz legfeljebb 1500 km, de nem haladja meg a 3500 km-t.

Az alapeljárás:

A **felperes** a 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (a légi utasok jogairól szóló rendelet) alapján 400 euró és kamatai összegű kártalanítás megítélését kérte, és – a fellebbezési eljárásban még jelentőséggel bíró állításként – a következőket terjesztette elő: az utazásszervező által végrehajtott változtatások az üzemeltető légifuvarozónak tudhatók be. Ha az utazásszervező kiállíthat jegyet az alperes nevében, akkor a foglalás minden későbbi módosítására sem vonatkozhat más. Ha egy utast arról tájékoztatnak, hogy az egyik járatról átfoglalták egy másikra, nem róható fel neki, hogy nem jelentkezett be az utasfelvételi pultnál az eredetileg lefoglalt járatra. Már az előzőleg megtörtént átfoglalással megtagadták tőle – az akarata ellenére – a beszállást. Végeredményében ezzel a visszautasított beszállás esete áll fenn, amelyért kártalanítás jár.

Az **alperes** vitatta a kereseti kérelmet, kérte a kereset elutasítását, és – ismét csak a fellebbezési eljárásban még jelentőséggel bíró ellenvetésként – azzal érvelt, hogy a szóban forgó járatot messzemenően a terveknek megfelelően közlekedtette. A felperesnek az utazásszervező részéről történt átfoglalására az alperessel való egyeztetés nélkül került sor. Ez az átfoglalás nem alapozza meg a légifuvarozónak felróható „visszautasított beszállást”. A felperes az utasfelvételre való időben történő jelentkezés elmaradása miatt sem érvényesíthet kártalanítási igényt. Az átfoglalás után is rendelkezett még megerősített helyfoglalással az eredeti járatra, és ha időben jelentkezett volna a beszállásra, el is szállították volna.

A **megtámadott ítéletben** az elsőfokú bíróság az alperest 400,- euró és kamatai megfizetésére, valamint az eljárási költségeknek a felperes részére történő megtérítésére kötelezte. Jogi szempontból a bevezetőben ismertetett – részben nem vitatott, részben pedig a hazai eljárásjog (az osztrák Zivilprozessordnung [polgári perrendtartás] 501. §-ának (1) bekezdése) szerint jogorvoslással meg nem támadható módon megállapított – tényállást úgy ítélte meg, hogy nincs jelentősége annak, hogy a légifuvarozó vagy az utazásszervező hajtotta-e végre az átfoglalást. Az átfoglalás az alperes légifuvarozónak tudható be, és a szállítás megtagadásának minősül. Mivel tehát az utazásszervező tájékoztatta a felperest a

„megváltozott repülési időről” (valójában egy másik járatra való átfoglalásról), és az alperesnek felelősséget kell vállalnia ezekért a járatváltozásokért, a felperesnek a visszautasított beszállásra alapított igénye szempontjából irreleváns, hogy nem jelentkezett be időben a beszállásra. Az alperes nem állította, hogy alapos oka lenne a légi utasok jogairól szóló rendelet 2. cikkének j) pontja szerinti visszautasított beszállásnak. Mivel a felperes megerősített helyfoglalással rendelkezett a szóban forgó járatra, és (a „repülési idő változásáról” szóló értesítés miatt) nem lehetett elvárni tőle, hogy időben bejelentkezzen a beszállásra, és így akarata ellenére tagadták meg tőle a szállítást, és a beszállás visszautasításának alapos oka sem volt, a légi utasok jogairól szóló rendelet 4. cikkének (3) bekezdése értelmében fennáll a visszautasított beszállás esete. Irreleváns, hogy az alperes közvetlen szerződéses viszonyban áll-e a felperessel, vagy befolyásolhatja-e az utaslistát, illetve önállóan foglalhat-e át utasokat vagy állíthat-e ki repülőjegyeket, mivel az alperes visszkereset igényel elhet más személyekkel, akár harmadik személyekkel, különösen az utazásszervezővel szemben.

Ezen ítélet ellen irányul az alperesnek a téves jogi értékelésre hivatkozó **fellebbezése** azzal a kérelemmel, hogy a fellebbviteli bíróság annyiban változtassa meg a megtámadott ítéletet, hogy elutasítja a kereseti kérelmet; az alperes ezen túlmenően indítványozza – az utazásszervező által végrehajtott átfoglalásnak a légifuvarozónak „visszautasított beszállásként” történő betudása kérdésében – a részletesebben megfogalmazott kérdéseknek előzetes döntéshozatal céljából az Európai Unió Bírósága elé terjesztését. Lényegében azzal érvel, hogy a visszautasított beszállás már a tényállást tekintve sem áll fenn, és hogy neki nem tudható be az utazásszervező általi átfoglalás.

A felperes kéri, hogy a bíróság ne adjon helyt a fellebbezésnek.

A felperes kérelméről való döntéshozatalra a Landesgericht Korneuburg (korneuburgi regionális bíróság) rendelkezik hatáskörrel másod- és egyben végső fokon.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről:

A felperes (végső soron) kifejezetten a légi utasok jogairól szóló rendelet 4. cikkének (3) bekezdése szerinti „visszautasított beszállásra” alapozza az igényét. A légi utasok jogairól szóló rendelet 2. cikkének j) pontja szerint a „visszautasított beszálláson” egy légi járaton az utasok szállításának megtagadása értendő annak ellenére, hogy azok a rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében meghatározott feltételek mellett beszállásra jelentkeztek, kivéve, például ésszerű indokok, úgymint egészségügyi, biztonsági vagy védelmi okok, illetve nem megfelelő utazási okmányok miatt utasítják el. A „visszautasított beszállás” fogalma itt nemcsak az olyan visszautasított beszállásra vonatkozik, amely a túlfoglalás helyzeteire vezethető vissza, hanem az olyan visszautasított beszállásra is, amelynek egyéb okai vannak (EUB C-22/11).

A „visszautasított beszállás” tényállása tehát a következő négy jellemzőt foglalja magában, amelyeknek együttesen kell fennállniuk:

- a beszállásnak az utas akarata ellenére történő visszautasítása,
- a légi járatra szóló megerősített helyfoglalás megléte,
- a beszállásra való időben történő bejelentkezés és
- a visszautasított beszállás alapos okainak hiánya [omissis].

Ha fennáll a „visszautasított beszállás” esete, az üzemeltető légifuvarozó köteles az utasnak a légi utasok jogairól szóló rendelet 7. cikkének megfelelő kártalanítást nyújtani (a légi utasok jogairól szóló rendelet 4. cikkének (3) bekezdése).

A fellebbviteli bíróság az állandó ítélkezési gyakorlat szerint abból indul ki, hogy az időben történő beszállásra jelentkezés követelményétől el lehet tekinteni, és hogy a visszautasított beszállás mulasztása (amennyiben a megerősített helyfoglalás egyéb követelményei teljesülnek, és a beszállás visszautasításának nincs alapos oka) már akkor megvalósul, ha az utast – akár a valóságnak megfelelően, akár nem – már előre tájékoztatták arról, hogy nem szállítják a lefoglalt járatral, vagy az a járat egyáltalán nem közlekedik („előre jelzett visszautasított beszállás”); Landesgericht Korneuburg (korneuburgi regionális bíróság) 22 R 332/21 k; 22 R 118/22s; 22 R 120/23m; 22 R 343/21 b; RIS-Justiz RK00000040 [omissis]). Egyrészt az utas megjelenése egy olyan járatához, amely kapcsán már előzetesen tájékoztatták, hogy nem fogják azon szállítani, értelmetlen formális aktus lenne; másrészt az utas megjelenése (*úgy érteve*: a követelés alapjául szolgáló eredeti járaton) nem feltétele a légi utasok jogairól szóló rendelet alkalmazásának a légi utasok jogairól szóló rendelet 3. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti átfoglalás esetén (lásd: Amtsgericht Bremen [brémai helyi bíróság, Németország] 18 C 73/10 [omissis]).

Az Európai Unió Bírósága a C-146/20., C-188/20., C-196/20. és C-270/20. sz. egyesített ügyekben hozott ítéletében megállapította, hogy a légi utasok jogairól szóló rendelet 3. cikke (2) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az utas az e rendelkezés értelmében vett „megerősített helyfoglalással” rendelkezik, ha a vele szerződéses jogviszonyban álló utazásszervező e rendelet 2. cikkének g) pontja értelmében vett „más olyan igazolást” ad neki, amelyben az utasnak egy konkrét, indulási és érkezési hellyel, indulási és érkezési időponttal, valamint járatszámmal meghatározott légi járatral történő szállítására vállalnak kötelezettséget, még abban az esetben is, ha az utazásszervező nem kapott megerősítést az érintett légifuvarozótól a járat indulási és érkezési időpontjára vonatkozóan. Az Európai Unió Bírósága az indokolásban többek között rámutat, hogy a légi utasok jogairól szóló rendelet több rendelkezése az alkalmazása szempontjából nem tesz különbséget az utazásszervező és a légifuvarozó között. A légi utasok magas szintű védelmének biztosítására irányuló, a rendelet (1) preambulumbekkezdésében foglalt célkitűzéssel is ellentétes lenne annak megállapítása, hogy a helyfoglalást csak a légifuvarozó erősítheti meg, és így az

utásra hárul az utazásszervező által megadott információk ellenőrzése. A rendelet ugyanis azt célozza, hogy a légitársaság vállalja annak kockázatát, hogy az utazásszervezők tevékenységük keretében pontatlan információkat nyújtanak az utasok számára. Ebben az összefüggésben az utas nem vesz részt a légitársaság és az utazásszervező között fennálló jogviszonyban, és nem követelhető meg tőle, hogy e tekintetben információkat szerezzen be (EUB C-146/20, C-188/20, C-196/20 és C-270/20, 47. és azt követő pontok).

A jelen esetben az a kérdés merül fel, hogy az utazásszervező nyilatkozatai milyen korlátok között tudhatók be a légitársaságnak. Ha – ellentétben az EUB C-188/20. és C-196/20. sz. ügyekben folytatott eljárásokkal – nem a helyfoglalásról kiállított igazolásnak az utazásszervező általi kiállítását kell megítélni, hanem az „előre jelzett visszautasított beszállás” megvalósítását, akkor nem nyilvánvaló a rendelet 2. cikkének g) pontjára való hivatkozás.

A fellebbviteli bíróság álláspontja szerint az Európai Unió Bírósága 2021. december 21-i ítéletének (EUB C-146/20, C-188/20, C-196/20 és C-270/20) 47. és azt követő pontjaiban kifejtettekkel azonos megfontolások mellett szólnak, hogy a szóban forgóhoz hasonló esetekben az utazásszervező cselekményeiért és nyilatkozataiért a légitársaságnak kell helytállnia, még akkor is, ha a légitársaság bizonyítani tudta, hogy az utast – ha időben megérkezett volna az utasfelvételre – a fentiek ellenére elszállította volna.

Hasonló kérdés volt a Landgericht Düsseldorf (düsseldorfi regionális bíróság, Németország) 2020. július 20-i előzetes döntéshozatal iránti kérelmének a tárgya (EUB C-365/20). Az ott előterjesztett kérdés, hogy a légi utasok jogairól szóló rendelet 4. cikkének (3) bekezdése és 2. cikkének j) pontja értelmében vett „visszautasított beszállás” áll-e fenn akkor, ha az utazásszervező, amellyel az utasok utazási csomagra vonatkozó szerződést kötöttek, az indulás menetrend szerinti időpontja előtt néhány nappal másik járatra foglalja át az utasok utazását, miután az utazásszervező korábban kötelező jelleggel megerősített számukra egy indulási és érkezési hely, indulási és érkezési időpont, valamint járatszám szerint meghatározott légi járatot, megválaszolatlan maradt, főként azért, mert az ügyet törölték a nyilvántartásból. A Landgericht Düsseldorf (düsseldorfi regionális bíróság) már ebben az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben – helytálló módon – kérdésesnek tartotta, hogy a szállítás megtagadásának minősül-e az átfooglalás, amelyet nem a légitársaság, hanem az utazásszervező, amelynél az utas az utazási csomagot lefoglalta, hajtott végre. Magyarozatként kifejtette, hogy az ilyen értelmezés ellen szólhat, hogy az üzemeltető légitársaságnak egyáltalán nincs befolyása az utazásszervező által végrehajtott átfooglalásra (például ha az utazásszervező azért foglal át, mert több utazási csomaggal utazót kell szállítania, mint ahány helyet lefoglalt a légitársaságnál). Ez az ellen szólhat, hogy a légitársaságot felelőssé lehessen tenni az utasításainak nem alárendelt utazásszervező magatartásáért. Másfelől az utazási csomaggal utazó utas egy másik járatra történő átirányítás (átfooglalás) esetében sokszor nem képes ellenőrizni, hogy a módosítást voltaképpen ki hajtotta végre, ha erről nem tájékoztatják, hanem csak arról értesítik, hogy átirányítására került sor. Ez

amellett szólhat, hogy a harmadik fél – mint például egy utazásszervező – által végrehajtott átirányítások a légitársaság által végrehajtott átirányításokkal azonos módon kezelendők. Végül a rendelet 13. cikke szerint a légitársaságnak lehetősége van arra, hogy a nemzeti joggal összhangban az utazásszervezővel szemben visszkeresettel éljen.

A fellebbviteli bíróság számára szükséges a kérdés vizsgálata ahhoz, hogy a fellebbezésről véglegesen határozni tudjon. Amennyiben a Bíróság igenlő választ ad az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre, akkor a felperes kártalanítási igénye megalapozott, és a bíróság nem adhat helyt az alperes fellebbezésének. Amennyiben azonban nemleges választ ad a Bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre, akkor a felperes kártalanítási igénye nem megalapozott, és a bíróságnak helyt kell adnia az alperes fellebbezésének, és az elsőfokú ítéletet úgy kell megváltoztatnia, hogy a keresetet elutasítsa.

[omissis]

Landesgericht Korneuburg (korneuburgi regionális bíróság), 22. sz. ügyosztály

Korneuburg, 2023. augusztus 22.

[omissis]

MUNKADOKUMENTUM